

Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Κείμενα: Θεοδώρα Σιάηλου

Επιμέλεια κειμένου: Balazs D' Szabo

Εικόνες: Μαριλίνα Σκαρπέτα, Εργαλεία Τεχνητής Νοημοσύνης

Ηλεκτρονική επιμέλεια: Νικολέτα Ελεονώρα Παγδατή

Εκτύπωση: Η Loizides Ltd

Copyright © Soteris Shaelos Plants & Flowers Ltd

Το παρόν έργο είναι πνευματική ιδιοκτησία και προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Κυπριακού νόμου (Ν. 59/1976 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα) καθώς και τις διεθνείς συμβάσεις περι πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του συγγραφέα κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και η εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή ή αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Αγαπητές/οί εκπαιδευτικοί,

το Kids Community – Φύση & Παράδοση της Κύπρου είναι μια εκπαιδευτική πρωτοβουλία που δημιουργήθηκε με στόχο να φέρει τα παιδιά πιο κοντά στη φύση, την πολιτιστική κληρονομιά και τις αξίες της Κύπρου, μέσα από βιωματικό, παιδοκεντρικό και επιστημονικά επιμελημένο υλικό.

Κάθε μήνα, όλα τα Δημοτικά Σχολεία της Κύπρου λαμβάνουν δωρεάν εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί ευέλικτα στην τάξη και λειτουργεί συμπληρωματικά στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, χωρίς να το αντικαθιστά.

Σκοπός της δράσης

Βασικός σκοπός του Kids Community είναι:

να καλλιεργήσει στα παιδιά σχέση σεβασμού, φροντίδας και σύνδεσης με τη φύση και την παράδοση της Κύπρου, ώστε να αναπτύσσουν περιβαλλοντική συνείδηση, πολιτισμική ταυτότητα και ενεργό στάση ως πολίτες.

Η δράση δίνει έμφαση όχι μόνο στη γνώση, αλλά και στη διαμόρφωση στάσεων, αξιών και υπεύθυνης συμπεριφοράς, μέσα από μικρές, εφικτές και ουσιαστικές δράσεις.

Παιδαγωγικοί & μαθησιακοί στόχοι

(σε συνάφεια με το Αναλυτικό Πρόγραμμα)

Μέσα από το μηνιαίο υλικό επιδιώκεται:

Γνώση

- γνωριμία με το φυσικό περιβάλλον της Κύπρου (φυτά, ζώα, οικοσυστήματα),
- κατανόηση βασικών εννοιών όπως η βιοποικιλότητα, η βιώσιμη ανάπτυξη και η σχέση ανθρώπου–φύσης.

Δεξιότητες

- παρατήρηση και διερεύνηση,
- ανάπτυξη επιστημονικού γραμματισμού σε απλή μορφή,
- κριτική και δημιουργική σκέψη,
- έκφραση (προφορική, γραπτή, εικαστική).

Στάσεις & αξίες

- σεβασμός και φροντίδα προς τη φύση,
- ενσυναίσθηση και υπευθυνότητα,
- συνεργασία και συλλογική δράση,
- ενίσχυση της κυπριακής πολιτισμικής ταυτότητας.

Οι στόχοι αυτοί ευθυγραμμίζονται με τη φιλοσοφία του Αναλυτικού Προγράμματος της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις αρχές της Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Λίγα λόγια για το παραμύθι του Κιού

Στο πλαίσιο της δράσης, το Σχολείο του Μήνα θα λαμβάνει ως δώρο δύο παραμύθια του Κιού.

Το παραμύθι «Ο Κιού και ο Μαγικός Κήπος» περιγράφει με φανταστικό και συμβολικό τρόπο τη δημιουργία των θεματικών χώρων του φυτωρίου Q Gardens Cyprus, μέσα από το ταξίδι του ήρωα σε διαφορετικούς «πλανήτες»-χώρους. Κάθε πλανήτη αντιπροσωπεύει μια διαφορετική όψη της φύσης και της σχέσης του ανθρώπου μαζί της, μετατρέποντας την επίσκεψη σε ένα ταξίδι φαντασίας, γνώσης και αξιών.

Το Σχολείο του Μήνα

Κάθε μήνα θα επιλέγεται ένα σχολείο που ξεχώρισε για τη συμμετοχή και την αξιοποίηση του υλικού.

Το σχολείο αυτό θα λαμβάνει:

- φυτά αξίας 100€ για τον σχολικό του χώρο
- δύο παραμύθια του Κιού

Σημείωση – Παιδαγωγική & νομική διευκρίνιση

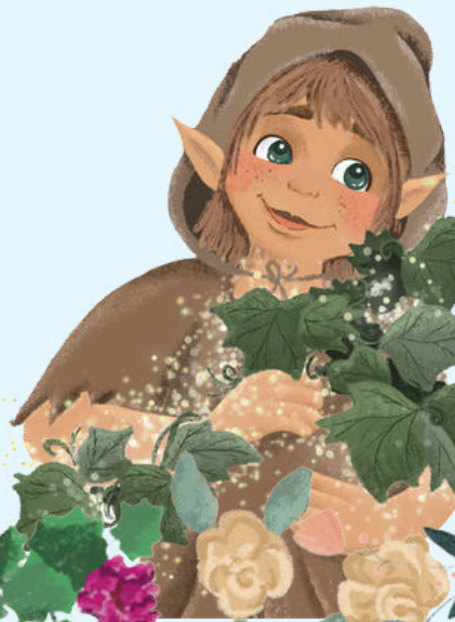
Το παρόν υλικό διατίθεται δωρεάν και έχει παιδαγωγικό και υποστηρικτικό χαρακτήρα. Αξιοποιείται συμπληρωματικά στο Αναλυτικό Πρόγραμμα και δεν αντικαθιστά σχολικά εγχειρίδια ή επίσημες οδηγίες του Υπουργείου Παιδείας.

Η χρήση του υλικού γίνεται με την παιδαγωγική κρίση του/της εκπαιδευτικού, σύμφωνα με τις ανάγκες της τάξης.

Το Kids Community φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν σύμμαχο του/της εκπαιδευτικού και μια γέφυρα ανάμεσα στο σχολείο, τη φύση και την παράδοση της Κύπρου.

**Ένας σπόρος αρκεί – Γίνε κι εσύ Φύλακας της Φύσης
Γνωρίζω τη γη μου – Η φύση και η παράδοση της Κύπρου**

Φεβρουάριος

Φεβρουάριος

Έλα, κράτησε την καρδιά σου ανοιχτή. Ο Φεβρουάριος είναι μικρός, αλλά η σοφία του μεγάλη.

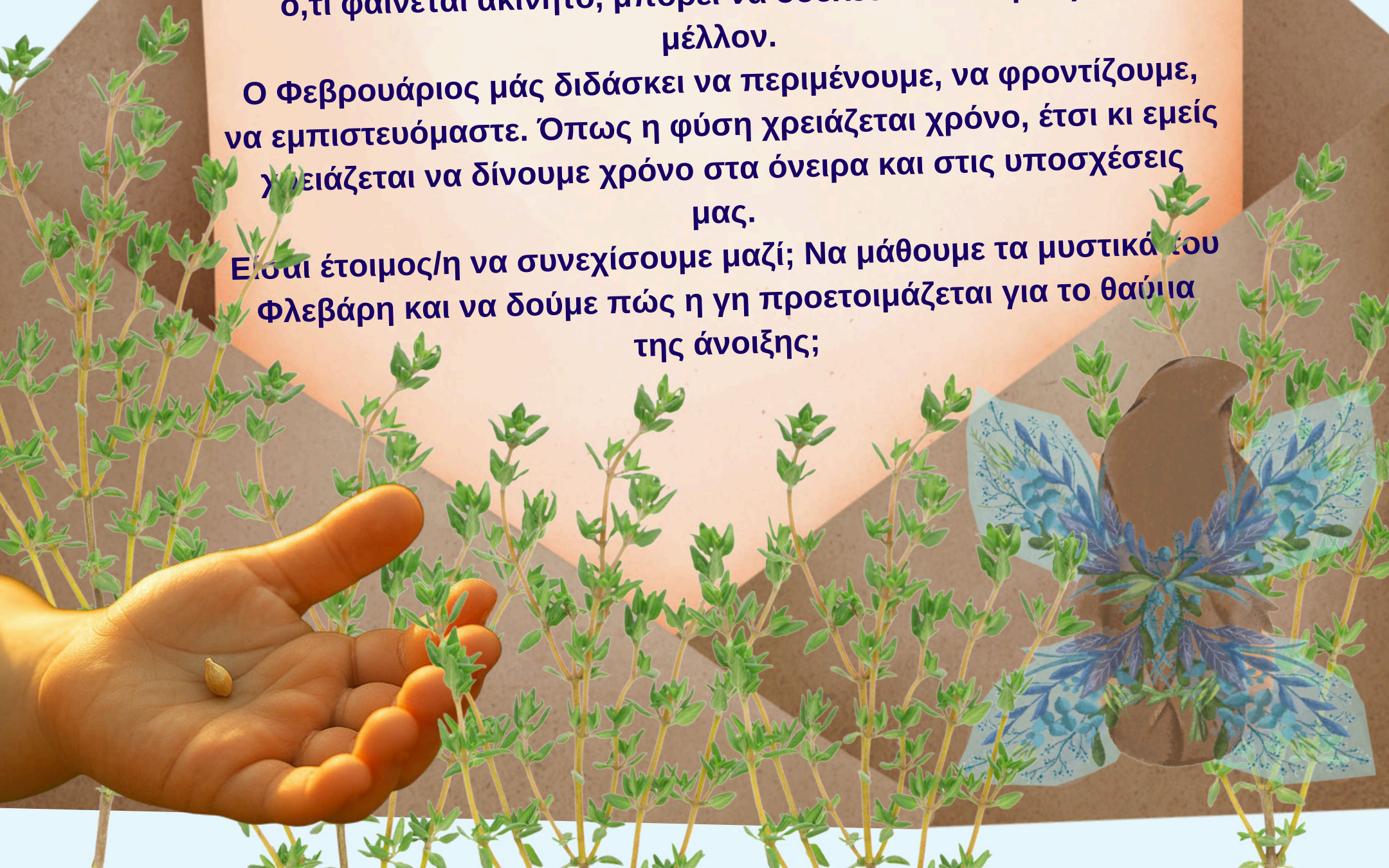

Μικρέ μου φύλακα, ο Γενάρης μας χάρισε τον πρώτο σπόρο, κι εσύ τον κράτησες ζωντανό μέσα σου. Τώρα ήρθε ο Φεβρουάριος, ο πιο μικρός μήνας του χρόνου, μα γεμάτος δύναμη.

Είναι ο μήνας της υπομονής. Ο χειμώνας ακόμη μας δοκιμάζει με κρύο και βροχές, αλλά η γη κρύβει μέσα της το μυστικό της άνοιξης. Κάτω από το χώμα, οι ρίζες ετοιμάζονται. Οι σπόροι περιμένουν τη στιγμή να ξεπροβάλουν. Κι εμείς μαθαίνουμε ότι ό,τι φαίνεται ακίνητο, μπορεί να δουλεύει σιωπηλά για το μέλλον.

Ο Φεβρουάριος μάς διδάσκει να περιμένουμε, να φροντίζουμε, να εμπιστευόμαστε. Όπως η φύση χρειάζεται χρόνο, έτσι κι εμείς χρειάζεται να δίνουμε χρόνο στα όνειρα και στις υποσχέσεις μας.

Είσαι έτοιμος/η να συνεχίσουμε μαζί; Να μάθουμε τα μυστικά του Φλεβάρη και να δούμε πώς η γη προετοιμάζεται για το θαύμα της άνοιξης;

Γνωρίζω τα Αρωματικά Φυτά

Τον Ιανουάριο γνωρίσαμε τα αρωματικά φυτά και μάθαμε ότι έχουν άρωμα, γεύση και δύναμη.

Τον Φεβρουάριο τα παρατηρούμε πιο προσεκτικά.

Τα αρωματικά φυτά δεν μεγαλώνουν βιαστικά.

Πολλά από αυτά μένουν χαμηλά στο χώμα και δουλεύουν σιωπηλά με τις ρίζες τους.

Οι ρίζες τους απλώνονται βαθιά, κρατούν το φυτό δυνατό και το βοηθούν να αντέχει στο κρύο και στον άνεμο.

Τα μικρά φύλλα τους προστατεύουν το άρωμά τους και κρατούν μέσα τους τη δύναμη του φυτού.

Τον Φεβρουάριο μαθαίνουμε ότι τα αρωματικά φυτά χρειάζονται χρόνο, φροντίδα και υπομονή για να μας χαρίσουν το άρωμά τους την άνοιξη

Λίγη γνώση

Θυμάρι (Thymus vulgaris)

- **Άρωμα:** Δυνατό και ζεστό, που το αναγνωρίζουμε εύκολα.
- **Φύλλα:** Μικρά και σκληρά, γεμάτα άρωμα.
- **Λουλούδια:** Μικρά, ροζ ή μωβ.
- **Γεύση:** Πικάντικη και έντονη.
- **Παράδοση:**
 - Από παλιά το θυμάρι το θεωρούσαν φυτό δύναμης.
 - Το μάζευαν προσεκτικά και το χρησιμοποιούσαν για φαγητό, ρόφημα και μέλι.
- **Χρήσεις:**
 - Στη μαγειρική: σε κρέας, πατάτες, όσπρια και ψωμί.
 - Στη φύση: αγαπημένο φυτό των μελισσών.
 - Στην παράδοση: συνδέεται με την αντοχή και την προστασία.

💡 Ξέρεις ότι στην Κύπρο το θυμάρι φυτρώνει σε ξηρά και πετρώδη μέρη και αντέχει χωρίς πολύ νερό.

💡 **Η φύση δεν βιάζεται.**
Περιμένει, αντέχει και μεγαλώνει
σιωπηλά.
Έτσι δυναμώνει.

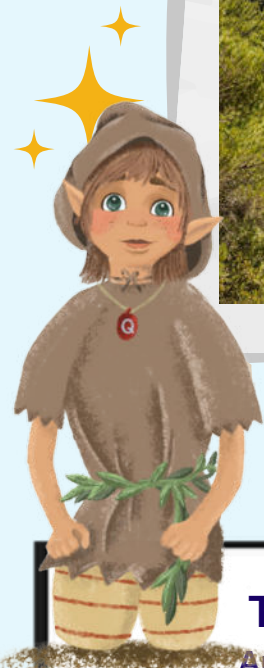

💡 **Δραστηριότητα (Προσοχή σε περίπτωση αλλεργίας)**
Τρίψε λίγη αποξηραμένη ρίγανη στις παλάμες σου.
Κλείσε τα μάτια και μύρισε.
Γράψε σε μία λέξη τι σου θυμίζει:

Κάθε δάσος κρατά τη ζωή σιωπηλά τον χειμώνα. Κάτω από τα φύλλα και το χώμα, ετοιμάζεται το αύριο.

Περδικοσιάχινο

Το Δάσος του Μαχαιρά

Αυτό είναι το Δάσος του Μαχαιρά, μια πράσινη καρδιά στο κέντρο του νησιού.

Τον χειμώνα οι κορφές του τυλίγονται σε σύννεφα. Την άνοιξη γεμίζουν λουλούδια και κελαηδίσματα πουλιών.

Στο δάσος του Μαχαιρά ζουν περισσότερα από 600 είδη φυτών, πολλά από αυτά μοναδικά και σπάνια.

- Τα δέντρα του Μαχαιρά
 - **Τραχεία Πεύκη (Pinus brutia)**, το πιο κοινό δασικό δέντρο του Μαχαιρά.
 - **Δάφνη (Laurus nobilis)** και **Πλάτανος (Platanus orientalis)**, φυτρώνουν σε πιο υγρές περιοχές του δάσους.
 - **Αγριελιά (Olea europaea)** και **Κίτρινη μοσφιλιά (Crataegus azarolus)**, ανθεκτικά δέντρα της θερμής και ξηρής ζώνης.
 - **Κάππαρη (Capparis spinosa)** και **Ξισταρκές (λαδανιές) (Cistus creticus & Cistus salviifolius)**, χαμηλά φυτά που αντέχουν στη ζέστη και στο φτωχό χώμα.
 - Όλα μαζί σχηματίζουν το δασικό μωσαϊκό και βοηθούν το χώμα να κρατά νερό και τη ζωή να συνεχίζεται.

🐾 Τα ζώα και τα πουλιά του βουνού

- Η αλεπού, ο λαγός και ο σκαντζόχοιρος, μικρά θηλαστικά που κινούνται στα μονοπάτια του δάσους.
- Το προστατευόμενο **περδικοσιάχινο**, αρπακτικό πουλί με μεγάλη οικολογική αξία.
- Ο ενδημικός **τρυποράσιης** και η **σκαλιφούρτα**, μικρά πουλιά που δεν συναντάμε αλλού στον κόσμο.
- Πολλά ακόμα πουλιά, όπως η **πέρδικα**, η **φάσσα**, το **τρυγόني**, ο **αηδόνι** και ο **κοτσύφας** γεμίζουν το δάσος με φτερουγίσματα και τραγούδια.

☀️ Μυστικό του δάσους

Το δάσος του Μαχαιρά Το Δάσος του Μαχαιρά είναι το «σπίτι του νερού».

Από εδώ ξεκινούν μεγάλοι χείμαρροι της Κύπρου, όπως ο Πεδιαίος και ο Γιαλιάς, που ποτίζουν χωράφια και δίνουν ζωή στο νησί.

Το δάσος φιλτράρει και κρατά το νερό της βροχής και του χιονιού, το αποθηκεύει στο έδαφος και το στέλνει καθαρό στις πηγές και στα ποτάμια.

Τρυποράσιης

Κάππαρη

Ξισταρκές

**Επιστημονικό Κουτί – Ξισταρκά
(Cistus creticus)**

- **Πού ζει:** Σε όλη την Κύπρο, σε πετρώδεις περιοχές, πλαγιές, δάση και θαμνώνες.
 - **Υψόμετρο:** Από 0 έως 1.800 μέτρα.
 - **Τι είναι:** Αειθαλής θάμνος της οικογένειας των Κιστιδών.
 - **Φύλλα:** Πράσινα, αρωματικά, με λεπτό τρίχωμα.
 - **Άνθη:** Ροζ με έντονους κίτρινους στήμονες.
 - **Άνθιση:** Από Φεβρουάριο έως Ιούνιο.
- Ξέρεις ότι... Η ξισταρκά είναι γνωστή και ως λαδανιά, γιατί παράγει το λάδανο, μια αρωματική ουσία.
- **Χρήση στην παράδοση:**
Το λάδανο χρησιμοποιούνταν από την αρχαιότητα στην αρωματοποιία, στη σαπωνοποιία και σε θρησκευτικές τελετές.
 - **Σήμερα:**
Το φυτό προστατεύεται και πρέπει να συλλέγεται με σεβασμό στη φύση.

**Επιστημονικό Κουτί – Περτικοσιάχινο
(Aquila fasciata – Bonelli's Eagle)**

- **Πού ζει:** Σε ορεινές και δασώδεις περιοχές της Κύπρου.
 - **Φωλιάζει:** Σε ψηλά δέντρα και απόκρημνες πλαγιές.
 - **Τι είναι:** Μεγάλο αρπακτικό πουλί, ημερόβιο.
 - **Φτερά:** Δυνατά, για πτήσεις σε μεγάλο ύψος.
 - **Ράμφος & νύχια:** Γαμψά και πολύ ισχυρά.
 - **Τροφή:**
 - Πουλιά (πέρδικες, φάσσες, περιστέρια),
 - θηλαστικά (λαγούς, νυφίτσες)
 - και ερπετά.
 - **Αναπαραγωγή:**
 - Γεννά συνήθως 2 αβγά.
 - Οι νεοσσοί πετούν περίπου στις 65 μέρες και μαθαίνουν να κυνηγούν με τη βοήθεια των γονιών τους.
 - **Είδος:**
 - Το μοναδικό είδος αετού που ζει μόνιμα στην Κύπρο.
 - Είναι αυστηρά προστατευόμενο και βρίσκεται στην Κόκκινη Λίστα Απειλούμενων Ειδών.
- Ξέρεις ότι... Στην Κύπρο ζουν περίπου 50 ζευγάρια περτικοσιάχινου και προστατεύεται μέσω ευρωπαϊκού προγράμματος LIFE.

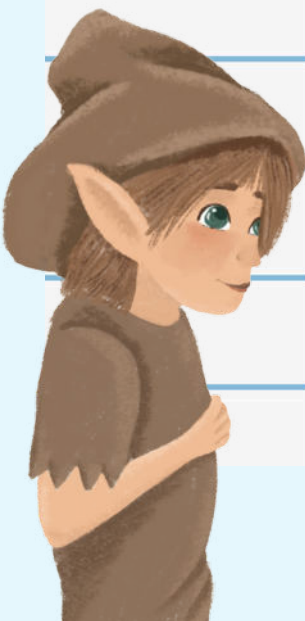
🚫 Αποστολή Φύλακα

Στην επόμενη εκδρομή σου σε δάσος ή πάρκο, περπάτησε αργά, στάσου για λίγο και παρατήρησε προσεκτικά:

- 2 σημάδια ζωής που είδες (μπουμπούκια, φύλλα, ίχνη ζώων):
- 1 ήχο της φύσης που άκουσες (άνεμος, πουλί, φύλλα):
- 1 μυρωδιά που ένιωσες (χώμα, φυτά, βροχή):

Αν μιλούσε το δάσος...
Τι θα σου ζητούσε να περιμένεις;
Πώς θα σου έδειχνε να ακούς τη
σιωπή του;
Με ποιον τρόπο θα σου μάθαινε να
φροντίζεις χωρίς να βιάζεσαι;

Επάγγελμα του Φεβρουαρίου – Ο Μελισσοκόμος

- **Ποιος είναι:** Ο άνθρωπος που φροντίζει τις μέλισσες και τις κυψέλες τους (τα μικρά σπιτάκια όπου ζουν οι μέλισσες) και παράγει μέλι και άλλα πολύτιμα προϊόντα της φύσης.
- **Πού δουλεύει:** Στην ύπαιθρο, κοντά σε δάση, βουνά, χωράφια και ανθοφόρες περιοχές, όπου υπάρχουν φυτά και λουλούδια.
- **Πώς δουλεύει:** Φροντίζει τις κυψέλες, παρακολουθεί την υγεία των μελισσών, συλλέγει μέλι, γύρη, κεριά, πρόπολη και βασιλικό πολτό και μετακινεί τις κυψέλες ανάλογα με την ανθοφορία.
- **Σημασία:** Οι μέλισσες είναι από τους πιο σημαντικούς επικονιαστές στον πλανήτη και παίζουν καθοριστικό ρόλο στη γονιμοποίηση των φυτών και στην ισορροπία της φύσης.
- **Ξέρεις ότι...** Αν οι μέλισσες εξαφανίζονταν, ο κόσμος μας δεν θα ήταν ποτέ πια ο ίδιος. Χωρίς τις μέλισσες, πολλά φυτά δεν θα μπορούσαν να καρποφορήσουν και θα επηρεαζόταν η τροφή μας, η αγροτική παραγωγή και ολόκληρη η διατροφική αλυσίδα.
- **⚠ Δυσκολίες & Περιβάλλον:**
 - Οι μέλισσες κινδυνεύουν από φυτοφάρμακα, ρύπανση και καταστροφή της φύσης. Ο μελισσοκόμος φροντίζει όχι μόνο τις μέλισσες, αλλά και το περιβάλλον γύρω τους.
 - **💡 Τι μαθαίνουμε:** • Ότι οι μέλισσες κρατούν τη φύση και τη ζωή σε ισορροπία.
• Ότι προστατεύοντας τις μέλισσες, προστατεύουμε και το μέλλον μας.

Μικρή μου φίλε/η,
οι μέλισσες δουλεύουν σιωπηλά,
χωρίς να ζητούν τίποτα για τον εαυτό τους.
Με κάθε τους πέταγμα, βοηθούν τα λουλούδια να ανθίσουν
και τη φύση να συνεχίσει τον κύκλο της.
Αν τις προσέξεις,
θα σου μάθουν πως η συνεργασία,
η φροντίδα και η υπομονή
κάνουν τον κόσμο πιο γλυκό.

Ο κόσμος των μελισσών

Μια κυψέλη είναι σαν μια μεγάλη οικογένεια, όπου κάθε μέλισσα έχει τον δικό της ρόλο.

Η Βασίλισσα: Υπάρχει μία σε κάθε κυψέλη.

Γεννά όλα τα αυγά και κρατά την αποικία ενωμένη.

Οι Εργάτριες: Είναι πολλές χιλιάδες. Μαζεύουν νέκταρ και γύρη, φτιάχνουν κερί, ταΐζουν τα μικρά και φροντίζουν τη βασίλισσα.

Οι Κηφήνες: Είναι λίγοι. Ο ρόλος τους είναι να βοηθούν στη γονιμοποίηση της βασίλισσας.

Οι μέλισσες συνεργάζονται με τάξη και ακρίβεια.

Καθεμία ξέρει τι πρέπει να κάνει για να ζήσει η κυψέλη.

Κουτί Περιβαλλοντικής Γνώσης

Γιατί είναι τόσο σημαντικές οι μέλισσες;

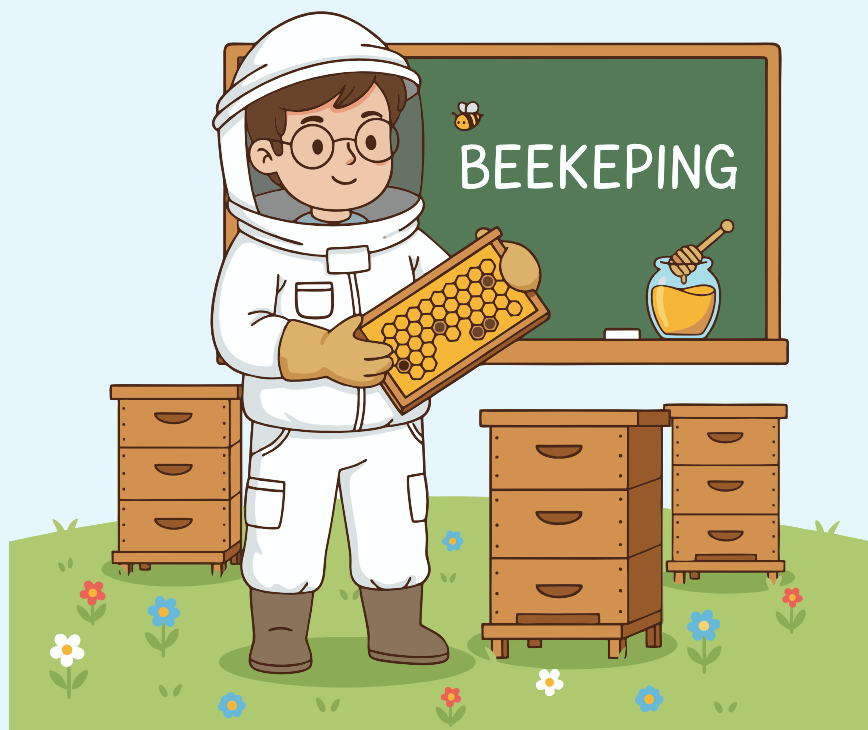
- Επικονιάζουν τα φυτά
- Κρατούν τα οικοσυστήματα ζωντανά
- Μας χαρίζουν μέλι, κερί και πρόπολη

💡 Ξέρεις ότι...

Περίπου το 1/3 της τροφής που τρώμε εξαρτάται από τις μέλισσες;

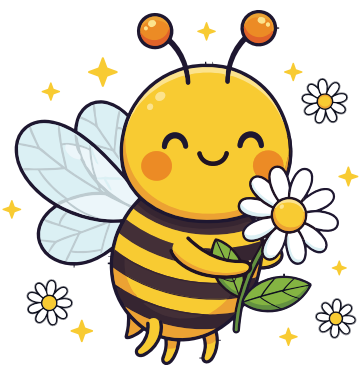
Τα εργαλεία του Μελισσοκόμου

- Στολή με δίχτυ για προστασία
- Καπνιστήρι για να ηρεμεί τις μέλισσες
- Ξύλινες κυψέλες με πλαίσια
- Εργαλεία για τη συλλογή του μελιού

Κουίζ Φύλακα

- Ποια μέλισσα γεννά όλα τα αυγά;
- Ποιοι μαζεύουν το νέκταρ και τη γύρη;
- Από πού ξεκινά το μέλι;

Πόσα είδη μελιού υπάρχουν;

- Στον κόσμο υπάρχουν πάνω από 300 διαφορετικά είδη μελιού.
- Αυτό συμβαίνει γιατί οι μέλισσες επισκέπτονται διαφορετικά φυτά, λουλούδια και δέντρα σε κάθε χώρα και περιοχή.

Το μέλι χωρίζεται κυρίως σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- **Μέλι ανθέων:** που φτιάχνεται από το νέκταρ των λουλουδιών (όπως το θυμαρίσιο ή το πορτοκαλόμελο).

- **Μέλι μελιτωμάτων:** που φτιάχνεται από γλυκές ουσίες που βρίσκουν οι μέλισσες πάνω σε δέντρα, όπως το πεύκο ή το έλατο.

Κάθε μέλι έχει:

- το δικό του χρώμα,
 - τη δική του γεύση,
 - και το δικό του άρωμα,
- ανάλογα με τα φυτά που άνθισαν γύρω του.
- ✨ Έτσι, το μέλι είναι σαν ένα μικρό μήνυμα της φύσης από τον τόπο όπου γεννήθηκε.

Μήνυμα από Κίου: Χωρίς θόρυβο,
οι μέλισσες
κρατούν τον κόσμο ζωντανό.
Αν τις προστατεύσουμε,
η φύση θα μας ανταμείψει.

Οι μέλισσες μας μαθαίνουν
πως η μικρή δουλειά με αγάπη
φέρνει μεγάλους καρπούς.
Φροντίζοντάς τις, φροντίζουμε το
μέλλον.

Πώς φτιάχνουν το μέλι οι μέλισσες

- Οι μέλισσες πετούν από λουλούδι σε λουλούδι και μαζεύουν νέκταρ, έναν γλυκό χυμό των φυτών.
- Το κρατούν σε ένα μικρό σακουλάκι στο σώμα τους, που λέγεται μελόσακος, και το μεταφέρουν στην κυψέλη.
- Μέσα στην κυψέλη, άλλες μέλισσες παίρνουν το νέκταρ και το δουλεύουν όλες μαζί.
- Κουνώντας τα φτερά τους, διώχνουν το νερό από το νέκταρ
- και το κάνουν σιγά σιγά πιο παχύ.
- Όταν είναι έτοιμο, το βάζουν σε μικρά εξαγωνικά σπιτάκια, τις κηρήθρες, και τα κλείνουν με κερί.

Πως δημιουργούν όμως το κερί οι μέλισσες;

- οι εργάτριες μέλισσες φτιάχνουν κερί με το σώμα τους. Το κερί βγαίνει από μικρά σημεία στην κοιλιά τους σαν μικρές, λεπτές φλουδίτσες. Με τα πόδια και το στόμα τους, μαλακώνουν το κερί και το πλάθουν προσεκτικά. Με αυτό το κερί κλείνουν το άνοιγμα της κηρήθρας, σαν να βάζουν ένα μικρό καπάκι.

✨ Έτσι το μέλι:

- μένει καθαρό,
- δεν χαλάει,
- και φυλάγεται για τις μέλισσες.

✨ Έτσι δημιουργείται το μέλι,

η τροφή των μελισσών και ένα δώρο της φύσης για εμάς.

Κλιματική Αλλαγή & Προστασία του Περιβάλλοντος

Τον Ιανουάριο μάθαμε ότι η κλιματική αλλαγή αλλάζει το κλίμα της Γης.
Τον Φεβρουάριο βλέπουμε πώς αυτές οι αλλαγές επηρεάζουν τις μέλισσες τους πιο πολύτιμους επικονιαστές της φύσης.

Πώς επηρεάζει η κλιματική αλλαγή τις μέλισσες;

Η ανθοφορία μπερδεύεται και χάνει τη ροή της.

- Τα λουλούδια ανθίζουν πιο νωρίς ή πιο αργά.
- Οι μέλισσες μπορεί να βγαίνουν για τροφή... αλλά να μην βρίσκουν αρκετά άνθη.

Λιγότερο νέκταρ και γύρη

- Η ξηρασία κάνει τα φυτά να δίνουν λιγότερο νέκταρ.
- Άρα οι μέλισσες παίρνουν λιγότερη τροφή για την κυψέλη.

Καύσωνες και υπερβολική ζέστη

- Η πολλή ζέστη κουράζει τις μέλισσες και δυσκολεύει τις πτήσεις τους.
- Οι μέλισσες χρειάζονται περισσότερο νερό για να δροσίζουν την κυψέλη.

Απότομες αλλαγές καιρού (παγετοί/βροχές)

- Οι βροχές και οι παγετοί καταστρέφουν άνθη.
- Με κρύο και βροχή οι μέλισσες δεν μπορούν να πετάξουν.

Περισσότερες ασθένειες και πίεση

- Όταν οι μέλισσες δεν τρέφονται καλά, αδυνατίζουν.
- Έτσι γίνονται πιο ευάλωτες σε κινδύνους και ασθένειες.

Γιατί μας αφορά;

- Οι μέλισσες βοηθούν τα φυτά να κάνουν καρπούς.
- Χωρίς αυτές μειώνονται φρούτα, λαχανικά και σπόροι.
- Όταν μειώνονται οι επικονιαστές, αλλάζει η ισορροπία του οικοσυστήματος.

Τips: Πώς προστατεύουμε τις μέλισσες (στο σπίτι, στο σχολείο, στον κήπο)

Φτιάχνουμε «κήπο για μέλισσες»

- Φυτεύουμε αρωματικά και ανθοφόρα φυτά.
- (θυμάρι, λεβάντα, δεντρολίβανο, φασκόμηλο, καλέντουλα)
- Διαλέγουμε φυτά που ανθίζουν σε διαφορετικές εποχές, για να έχουν τροφή όλο τον χρόνο.

Λιγότερα χημικά

- Δεν ψεκάζουμε με φυτοφάρμακα όταν υπάρχουν άνθη.
- Προτιμάμε πιο ήπιες λύσεις και φροντίζουμε πρώτα την πρόληψη.

Νερό για τις μέλισσες

- Βάζουμε ένα ρηχό πιατάκι με νερό.
- Προσθέτουμε μικρές πετρούλες, για να στέκονται χωρίς να πνίγονται.

Αφήνουμε λίγο χώρο «άγριο»

- Δεν κόβουμε όλα τα αγριολούλουδα.
- Ένα μικρό κομμάτι με λουλούδια βοηθά τις μέλισσες να βρύνουν τροφή.

Προστατεύουμε τη φύση

- Δεν πετάμε σκουπίδια, δεν ανάβουμε φωτιές.
- Ένα δάσος που μένει ζωντανό = περισσότερα φυτά = περισσότερες μέλισσες.

Μικρές πράξεις που μειώνουν το αποτύπωμα

- Κλείνουμε τα φώτα όταν δεν χρειάζονται.
- Δεν σπαταλάμε νερό.
- Ανακυκλώνουμε.

✨ Μήνυμα του Κιου Φύλακα της Φύσης

Οι μέλισσες είναι μικρές, αλλά κρατούν μεγάλο μέρος του κόσμου ζωντανό. Αν τις φροντίσουμε σήμερα, θα ανθίσει το αύριο.

Λίγη εξερεύνηση

Πείραμα 1: Το Δάσος και η Βροχή

Θέμα: Διάβρωση του εδάφους – Προστασία από τη βλάστηση

Σκοπός του πειράματος

Να ανακαλύψω πώς τα φυτά και τα δάση της Κύπρου προστατεύουν το χώμα μας από το να παρασυρθεί όταν βρέχει δυνατά.

Υλικά:

- 2 πλαστικά μπουκάλια κομμένα οριζόντια (σαν σκάφες)
- Χώμα
- Μερικά φυτά (π.χ. γρασιδί ή τοπικά βότανα) ή ξερά φύλλα και κλαδιά
- 2 διαφανή ποτήρια
- Νερό

Βήματα:

- Γέμισε και τα δύο μπουκάλια με χώμα.
- Στο πρώτο μπουκάλι, φύτεψε τα φυτά ή κάλυψε το χώμα καλά με ξερά φύλλα και κλαδιά (όπως είναι το έδαφος στο Τρόδος).
- Το δεύτερο μπουκάλι άφησέ το μόνο με σκέτο χώμα (όπως ένα βουνό μετά από πυρκαγιά).
- Τοποθέτησε τα μπουκάλια με μια μικρή κλίση και βάλε ένα ποτήρι κάτω από το στόμιο του καθενός.
- Ρίξε αργά την ίδια ποσότητα νερού και στα δύο.

Παρατήρηση:

- Κοίτα το χρώμα του νερού που πέφτει στα ποτήρια.
- Πρόσεξε:
 - Ποιο νερό είναι πιο καθαρό;
 - Σε ποιο ποτήρι μαζεύτηκε περισσότερο χώμα (λάσπη);

Σημείωσε τι βλέπεις.

Σκέψου σαν επιστήμονας

- Τι νομίζεις ότι έδειξε το πείραμα; (Ισχυρισμός)
- Πώς το ξέρεις; (Τεκμήρια)
- Γιατί πιστεύεις ότι έγινε αυτό; (Απολογία)

Μικρό μυστικό των επιστημόνων (CER)

- Τι πιστεύω: Τα φυτά κρατούν το χώμα στη θέση του.
- Τι παρατηρώ: Το νερό από το μπουκάλι με τα φυτά βγήκε καθαρό, ενώ από το γυμνό χώμα βγήκε λάσπη.
- Γιατί έγινε: Οι ρίζες των φυτών λειτουργούν σαν "δίχτυ" που συγκρατεί το χώμα.

Τι μαθαίνουμε από αυτό το πείραμα

Τα δάση μας στην Κύπρο είναι η ασπίδα μας. Χωρίς τα δέντρα, οι δυνατές βροχές του χειμώνα θα παρέσυραν όλο το γόνιμο χώμα στη θάλασσα και θα προκαλούσαν πλημμύρες.

? Ερώτηση διερεύνησης

Μετά από μια πυρκαγιά σε ένα βουνό της Κύπρου, γιατί οι επιστήμονες ανησυχούν όταν ακούνε ότι έρχονται μεγάλες βροχές;

▲ Ασφάλεια

- Προσέχουμε να μη χύσουμε νερά στο πάτωμα.
- Πλένουμε καλά τα χέρια μας μετά την επαφή με το χώμα.

Πείραμα 2: Η Μέλισσα "Ταχυδρόμος"

Θέμα: Επικονίαση – Η αναπαραγωγή των φυτών

Σκοπός του πειράματος

Να ανακαλύψω πώς οι μέλισσες βοηθούν τα λουλούδια και τα δέντρα της Κύπρου να βγάλουν καρπούς μεταφέροντας τη γύρη.

Υλικά:

- 2 χάρτινες θήκες για cupcakes (τα "λουλούδια" μας)
- 1 σακουλάκι γαριδάκια (τύπου Cheetos) θρυμματισμένα (η "γύρη")
- 1 μπατονέτα (η "μέλισσα")
- Ένα χαρτί με ζωγραφισμένα δύο λουλούδια

Βήματα:

- Τοποθέτησε τις θήκες πάνω στα ζωγραφισμένα λουλούδια.
- Βάλε τα θρυμματισμένα γαριδάκια μέσα στην πρώτη θήκη.
- Πάρε το σύρμα πίπας (τη μέλισσα) και "προσγειώσου" μέσα στην πρώτη θήκη για να πάρεις νέκταρ.
- Μετά, πέτα τη μέλισσα στην δεύτερη θήκη (το άδειο λουλούδι).

Παρατήρηση:

- Κοίτα το σύρμα πίπας αφού βγει από την πρώτη θήκη.
- Πρόσεξε:
 - Τι έμεινε πάνω στο σώμα της "μέλισσας";
 - Τι μεταφέρθηκε στη δεύτερη θήκη που πριν ήταν άδεια;

Σημείωσε τι βλέπεις στο δεύτερο λουλούδι.

Σκέψου σαν επιστήμονας

- Τι νομίζεις ότι έδειξε το πείραμα; (Ισχυρισμός)
- Πώς το ξέρεις; (Τεκμήρια)
- Γιατί πιστεύεις ότι έγινε αυτό; (Απολογία)

Μικρό μυστικό των επιστημόνων (CER)

- Τι πιστεύω: Οι μέλισσες μεταφέρουν τη γύρη χωρίς να το καταλαβαίνουν.
- Τι παρατηρώ: Η σκόνη από τα γαριδάκια κόλλησε στο σύρμα και μετά μεταφέρθηκε στο άλλο λουλούδι.
- Γιατί έγινε: Το σώμα της μέλισσας έχει τριχούλες στις οποίες κολλάει η γύρη καθώς ψάχνει για τροφή.

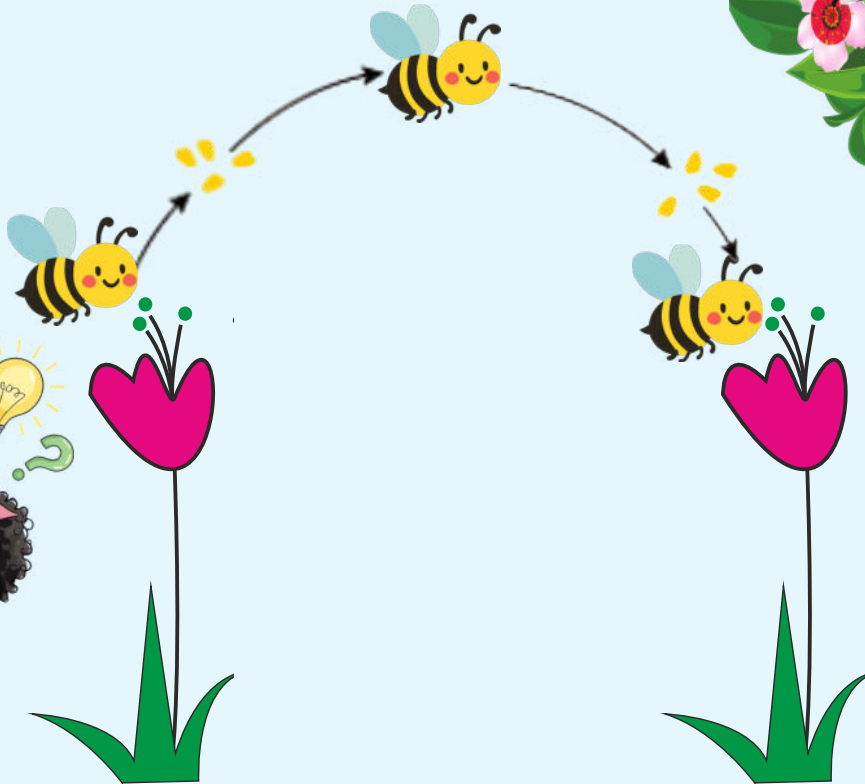
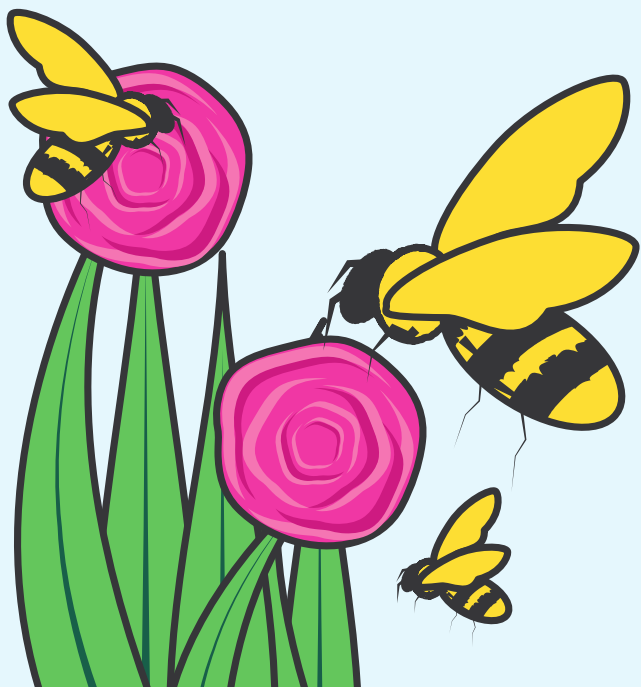
Τι μαθαίνουμε από αυτό το πείραμα

Οι μέλισσες είναι απαραίτητες για τη γεωργία στην Κύπρο. Χωρίς αυτές, δεν θα είχαμε πορτοκάλια, αμύγδαλα ή πεπόνια, γιατί τα λουλούδια δεν θα μπορούσαν να γίνουν καρποί.

? Ερώτηση διερεύνησης: Αν σε ένα περιβάλλον στην Κύπρο ψεκάσουμε με φάρμακα που διώχνουν όλες τις μέλισσες, τι πιστεύεις ότι θα συμβεί στην παραγωγή των φρούτων εκείνη τη χρονιά;

▲ Ασφάλεια

- Δεν τρώμε τα γαριδάκια που χρησιμοποιήσαμε στο πείραμα γιατί έχουν έρθει σε επαφή με άλλα υλικά.
- Καθαρίζουμε τον χώρο από τα ψίχουλα.

Ταξίδι στα μνημεία του τόπου μας

Είδαμε δέντρα, ακούσαμε πουλιά, μιλήσαμε για το αγρινό... Μα ξέρεις κάτι; Στα βουνά της Κύπρου δεν φυτρώνει μόνο η φύση· ρίζωσε και η πίστη, η παράδοση, οι ιστορίες των ανθρώπων.

Εκεί, μέσα στα πεύκα και στα έλατα, βρίσκεται ένα από τα πιο γνωστά μοναστήρια του τόπου μας: η Μονή Κύκκου. Είναι κομμάτι της ψυχής της Κύπρου, όπως τα δάση είναι η ανάσα της.

Η Παράδοση της Μονής Μαχαιρά και της Εικόνας της Παναγίας

Ένα μοναστήρι μέσα στα βουνά

Μέσα στα καταπράσινα βουνά της Κύπρου, εκεί όπου η φύση είναι ήσυχη και γαλήνια, βρίσκεται η Ιερά Μονή Μαχαιρά.

Το μοναστήρι είναι χτισμένο σε μια όμορφη ορεινή περιοχή και είναι αφιερωμένο στην Παναγία.

Εδώ και πολλούς αιώνες, άνθρωποι από όλη την Κύπρο πηγαίνουν στη Μονή για να προσευχηθούν, να ηρεμήσουν και να νιώσουν κοντά στον Θεό.

✦ Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Μαχαιριώτισσας

Στη Μονή Μαχαιρά φυλάσσεται μια πολύ παλιά και ιερή εικόνα της Παναγίας, η εικόνα της Παναγίας της Μαχαιριώτισσας.

Σύμφωνα με την παράδοση, την εικόνα αυτή την αγιογράφησε ο Απόστολος Λουκάς.

Οι πιστοί πιστεύουν ότι η εικόνα είναι θαυματουργή και τη σέβονται βαθιά.

Η εικόνα αυτή είχε αρχικά το όνομα Αγιοσορίτισσα, γιατί βρισκόταν κοντά σε ιερά κειμήλια της Παναγίας.

Η εικόνα που κρύφτηκε στο βουνό

Παλιά, σε δύσκολους καιρούς, όταν καταστρέφονταν οι εικόνες, ένας ασκητής πήρε την ιερή εικόνα και τη μετέφερε κρυφά στην Κύπρο για να τη σώσει. Την έκρυψε μέσα σε μια σπηλιά στα βουνά του Μαχαιρά και έμεινε εκεί προσευχόμενος μέχρι το τέλος της ζωής του. Μετά τον θάνατό του, η εικόνα έμεινε ξεχασμένη για πολλά χρόνια.

✦ Το φως μέσα στη σπηλιά

Πολλά χρόνια αργότερα, δύο ασκητές, ο Νεόφυτος και ο μαθητής του Ιγνάτιος, έβλεπαν κάθε βράδυ ένα παράξενο φως να λάμπει στα βουνά του Μαχαιρά. Κατάλαβαν ότι κάτι ξεχωριστό συνέβαινε και πήγαν να δουν τι ήταν. Το φως έβγαινε από μια σπηλιά, αλλά η είσοδος ήταν κλεισμένη με πυκνά βάτα. Τότε βρήκαν ένα μαχαίρι και, σύμφωνα με την παράδοση, άκουσαν τη φωνή της Παναγίας να τους καλεί να καθαρίσουν την είσοδο. Μπαίνοντας μέσα, ανακάλυψαν τη θαυματουργή εικόνα. Από τότε, η Παναγία ονομάστηκε Μαχαιριώτισσα και ο τόπος πήρε το όνομα Μαχαιράς.

Η δημιουργία της Μονής

Οι ασκητές έμειναν κοντά στη σπηλιά και έφτιαξαν μικρά κελιά για να ζουν και να προσεύχονται. Σιγά σιγά, μαζεύτηκαν κι άλλοι μοναχοί. Με τη βοήθεια του αυτοκράτορα της εποχής, χτίστηκε ένα μεγάλο μοναστήρι προς τιμήν της Παναγίας.

Έτσι γεννήθηκε η Ιερά Μονή Μαχαιρά, που συνεχίζει μέχρι σήμερα να λειτουργεί και να προσεύχεται. Ένας τόπος πίστης και θυσίας.

Η Μονή Μαχαιρά πέρασε δύσκολες στιγμές, αλλά στάθηκε πάντα δυνατή.

Εκεί βρήκαν καταφύγιο άνθρωποι που αγωνίστηκαν για την ελευθερία της Κύπρου, όπως ο ήρωας Γρηγόρης Αυξεντίου.

Παρά τις φωτιές και τις δοκιμασίες, η Μονή ξαναχτίστηκε και συνεχίζει να είναι τόπος προσευχής και ελπίδας.

Τι μας διδάσκει αυτή η ιστορία

Η ιστορία της Μονής Μαχαιρά μας θυμίζει:

- τη δύναμη της πίστης
- την αξία της υπομονής
- τη σημασία του σεβασμού
- ότι το φως πάντα βρίσκει τον δρόμο του

Υ Μικρή σκέψη

Πώς μπορούμε κι εμείς να δείχνουμε πίστη και σεβασμό στην καθημερινή μας ζωή;

Υπάρχει ένα μέρος που σε κάνει να νιώθεις ήρεμος και ασφαλής;

Παράθυρο στην παράδοση

Κύριες Δραστηριότητες των Προγόνων μας το μήνα Φεβρουάριο

Οι άντρες:

- Κλάδευαν τα αμπέλια και τις ελιές: Προετοίμαζαν τα δέντρα για τη νέα βλάστηση πριν «ξυπνήσουν» για την άνοιξη.
 - Φύτευαν τις πατάτες: Ήταν η εποχή για το φύτευμα της ανοιξιότικης πατάτας στα κοκκινοχώρια και αλλού.
 - Πρόσεχαν τα νεογέννητα αρνάκια: Ο Φεβρουάριος ήταν ο μήνας που γεννούσαν πολλά ζώα και χρειαζόταν προσοχή στο κρύο.
 - Ετοίμαζαν το «πλουμιστό» αλέτρι: Επισκεύαζαν τα εργαλεία για τις επόμενες γεωργικές εργασίες.
- * Οι πλουμιστοί (ή «πλουμιστά») στην κυπριακή παράδοση είναι τα αντικείμενα που είναι διακοσμημένα με σχέδια, σκαλίσματα ή κεντήματα. Η λέξη βγαίνει από το ρήμα «πλουμίζω», που σημαίνει στολίζω, κεντώ ή διακοσμώ.

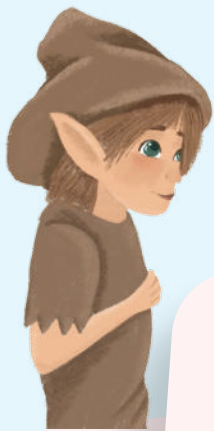
Οι γυναίκες:

- Μάζευαν άγρια χόρτα του βουνού: Έβγαιναν στους αγρούς για αγρέλια (σπαράγγια), στρουθούθκια και μολόχες.
- Ετοίμαζαν τα «παστά» της Αποκριάς: Άνοιγαν τα κιούπια με το παστό κρέας (λουκάνικα, λούντζες) για τις γιορτές της Σήκωσης.
- Έφτιαχναν αυτοσχέδιες μάσκες (μούττες): Χρησιμοποιούσαν παλιά ρούχα και δέρματα ζώων για να ντυθούν «πελλόμασκες».
- Φρόντιζαν τις ανθισμένες αμυγδαλιές: Μάζευαν άνθη για να στολίσουν το σπίτι, φέρνοντας την άνοιξη μέσα.

Τα παιδιά:

- Έπαιζαν «πελλόμασκες» στις γειτονιές: Μεταμφιέζονταν με ό,τι έβρισκαν και έκαναν αστεία στους συγχωριανούς τους.
- Μάζευαν άνθη αμυγδαλιάς: Έτρεχαν στους αγρούς για να δουν ποια αμυγδαλιά άνθισε πρώτη.
- Έφτιαχναν αυτοσχέδιους χαρταετούς: Προετοιμάζονταν για την Καθαρά Δευτέρα χρησιμοποιώντας καλάμια και εφημερίδες.
- Παρατηρούσαν τα «Μηναλλάγια»: Έμαθαν από τους παππούδες να «διαβάζουν» τον άστατο καιρό του «Κουτσοφλέβαρου».

...συνέχεια

Δραστηριότητα: "Το Ημερολόγιο του Χθες και του Σήμερα"

Αυτή η δραστηριότητα βοηθά τα παιδιά να κατανοήσουν την αλλαγή του τρόπου ζωής και τη σχέση μας με το περιβάλλον.

Οδηγία: Συμπλήρωσε τον πίνακα συγκρίνοντας πώς ζούσαν οι παππούδες μας στην Κύπρο τον Φεβρουάριο και πώς ζούμε εμείς σήμερα.

Τότε (Στα χωριά της Κύπρου)

Φαγητό Έτρωγαν χόρτα από το βουνό και παστό κρέας από το κιούπι.

Παιχνίδι Ντύνονταν "πελλόμασκες" με παλιά ρούχα και κουρέλια.

Περιβάλλον Περίμεναν με αγωνία τη βροχή για να γεμίσουν τα πηγάδια.

Θέρμανση Μαζεύονταν όλοι γύρω από την τσιμινιά (τζάκι) ή τη φουκού.

Φύση Ήξεραν ότι ήρθε η άνοιξη επειδή άνοιξαν οι αμυγδαλιές.

Σήμερα (Στην πόλη ή στο χωριό)

Αποστολή: "Ερευνητές του Χρόνου"

Θέμα: Ο Φεβρουάριος στην παλιά Κύπρο μέσα από τα μάτια των παππούδων μας.

Η Αποστολή σου

Βρες έναν μεγαλύτερο σε ηλικία άνθρωπο (τον παππού, τη γιαγιά ή έναν γείτονα που μεγάλωσε σε χωριό). Πες του ότι κάνεις μια έρευνα για το σχολείο και ζήτησέ του 10 λεπτά από τον χρόνο του για μια συνέντευξη!

Όνομα Ερευνητή (εσύ):

Όνομα "Πηγής" (ποιον ρωτάς):

Χωριό καταγωγής:

Οι Ερωτήσεις της Συνέντευξης

Η Πρώτη Άνοιξη: «Παππού/Γιαγιά, όταν ήσουν 10 χρονών, πώς καταλαβαίνατε στο χωριό ότι ήρθε ο Φλεβάρης; Τι άνοιζε πρώτο στους αγρούς;»

Το Φαγητό: «Τι τρώγατε συνήθως αυτόν τον μήνα; Πήγαινες ποτέ να μαζέψεις άγρια χόρτα (αγρέλια ή στρουθούθκια) και πώς τα μαγειρεύατε;»

Το Παιχνίδι: «Την εποχή των Αποκριών (Η Σήκωση), πώς ντυνόσασταν "πελλόμασκες"; Είχατε έτοιμες στολές ή φτιάχνατε μόνοι σας;»

Η Φύση και το Νερό: «Θυμάσαι αν ο Φλεβάρης είχε πολλές βροχές; Τι λέγατε στο χωριό αν δεν έβρεχε καθόλου;»

Μια Ανάμνηση: «Ποια είναι η πιο έντονη εικόνα που έχεις από τον Φεβρουάριο στο χωριό; (Π.χ. η μυρωδιά του τζακιού, το κλάδεμα των δέντρων, ένας χορός στην πλατεία;)»

Σκέψου σαν Επιστήμονας (CER)

Αφού τελειώσεις τη συνέντευξη, συμπλήρωσε τα παρακάτω:

Ισχυρισμός (Τι έμαθες): Πιστεύω ότι η ζωή των παιδιών τον Φεβρουάριο στην παλιά Κύπρο ήταν... (πιο δύσκολη / πιο διασκεδαστική / πιο κοντά στη φύση) από τη δική μου.

Τεκμήρια (Πώς το ξέρεις): Ο παππούς/Η γιαγιά μου είπε ότι τότε... _____.

Αιτιολόγηση (Γιατί συνέβαινε): Αυτό γινόταν επειδή τότε οι άνθρωποι δεν είχαν... _____ και έπρεπε να... _____.

Δημιουργική Εργασία

Σχεδίασε κάτι που σου περιέγραψε ο παππούς ή η γιαγιά και σου έκανε εντύπωση (π.χ. μια ανθισμένη αμυγδαλιά, μια παλιά μάσκα ή ένα πλουμιστό αλέτρι).

... συνέχεια

Γίνετε και εσείς δάσκαλοι/ες της παράδοσης

Η «Γωνιά του Χθες» (Έκθεση Αντικειμένων & Ζωγραφιάς)

Δημιουργήστε ένα μικρό λαογραφικό μουσείο στην τάξη.

- Οδηγία: Φτιάξτε μια κάρτα με το όνομα του ανθρώπου που πήρατε συνέντευξη. Δίπλα, τοποθετήστε τη ζωγραφιά σας (π.χ. την αμυγδαλιά ή το αλέτρι). Αν η γιαγιά ή ο παππούς σας έδωσαν κάτι πραγματικό (π.χ. ένα κλαδί αμυγδαλιάς, ένα παλιό εργαλείο ή ένα πλουμιστό κέντημα), δείξτε το στους συμμαθητές σας.
- **Παρουσίαση:** Παρουσιάστε το έκθεμα σας και εξηγήστε σε 1 λεπτό την πιο σημαντική πληροφορία που έμαθε.

Το «Ραδιόφωνο του Φλεβάρη» (Παιχνίδι Ρόλων)

Μια ζωντανή αναπαράσταση της συνέντευξης.

- Οδηγία: Χωριστείτε σε ζευγάρια. Ο ένας θα κάνει τον δημοσιογράφο και ο άλλος τον παππού ή τη γιαγιά. Χρησιμοποιήστε τις απαντήσεις από το φυλλάδιό σας για να κάνετε μια ζωντανή συνέντευξη μπροστά στην τάξη. Μπορείτε να φορέσετε ένα μαντίλι ή ένα καπέλο για να μπείτε στον ρόλο!
- **Παρουσίαση:** Ο «δημοσιογράφος» ξεκινά λέγοντας: «Βρισκόμαστε στο χωριό ... το έτος 1960. Ας ακούσουμε τι μας λέει ο κ. ... για τις πελλόμασκες!»

Ο «Χάρτης των Αναμνήσεων» (Ομαδική Εργασία)

Μια οπτική σύνθεση των ευρημάτων όλης της τάξης.

- Οδηγία: Φτιάξτε έναν μεγάλο χάρτη της Κύπρου στο ταμπλό της τάξης. Κόψτε τις απαντήσεις σας σε μικρά συννεφάκια. Τα φαγητά θα τα κολλήσουμε μαζί, τις μάσκες μαζί και τις αναμνήσεις μαζί.»
- **Παρουσίαση:** Η τάξη παρατηρεί τον χάρτη και συζητάμε: «Υπάρχουν ομοιότητες στις ιστορίες μας; Τι έκαναν σε όλα τα χωριά της Κύπρου τον Φλεβάρη;»

💡 Συμβουλή: Όποιον τρόπο κι αν επιλέξετε κλείστε την παρουσίαση σας λέγοντας μία λέξη ή μια συνήθεια που έμαθες και που δεν θέλεις να ξεχαστεί ποτέ στην Κύπρο.

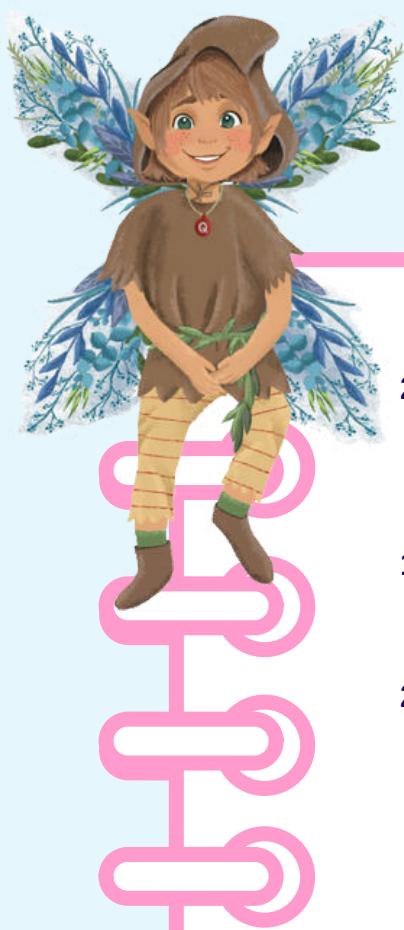

Παροιμίες και Τραγούδια Φεβρουαρίου

·Φλεβάρη κουτσοφλέβαρε, κι αν
φλεβίσει κι αν δεν φλεβίσει... πάλι
άνοιξη θ' ανθίσει!

Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει,
καλοκαίρι θα μυρίσει.

Τσικνίστε, φάτε και χαρείτε,
την άνοιξη να καρτερείτε!

Παγκόσμιες Ημέρες Φεβρουαρίου

2 Φεβρουαρίου – Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων

- Οι υγρότοποι είναι σαν τις «φλέβες της γης»· κρατούν το νερό καθαρό και δίνουν σπίτι σε πουλιά, ψάρια και φυτά.
- Ο Κιού σου ψιθυρίζει: «Αν προστατεύσουμε τα νερά, θα έχουμε ζωή για πάντα.»

14 Φεβρουαρίου – Ημέρα Αγάπης

- Δεν είναι μόνο για τους ανθρώπους! Είναι μια μέρα για να δείχνουμε αγάπη και στη φύση:
- να ποτίζουμε ένα λουλούδι, να ταιΐζουμε ένα πουλί, να πούμε μια καλή κουβέντα.

27 Φεβρουαρίου – Παγκόσμια Ημέρα Πολικής Αρκούδας

- Μπορεί να ζει μακριά από την Κύπρο, αλλά μας θυμίζει πόσο σημαντικό είναι να φροντίζουμε το κλίμα.
- Αν λιώσουν οι πάγοι, η αρκούδα χάνει το σπίτι της. Και μαζί της, χάνει κι ο κόσμος ένα κομμάτι ομορφιάς.

Γεύσεις παράδοσης μήνα

Λούντζα

Λαογραφικό πλαίσιο: Τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, οι Κύπριοι γεωργοί έκαναν τα «χοιροσφάγια». Τίποτα δεν πήγαινε χαμένο. Η λούντζα, αφού έμπαινε στο αλάτι και το κρασί, καπνιζόταν πάνω από τη φωτιά του τζακιού ή την «τσιμινιά». Ήταν το «πολύτιμο» κρέας της οικογένειας, που το κρατούσαν για να κεράσουν τους καλεσμένους ή για να το φάνε την Κυριακή του Σηκώσης.

Σκάνναρε δίπλα για να βρεις την συνταγή

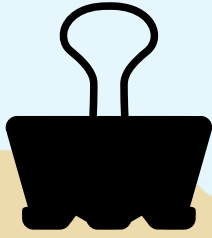
Χορτόπιτα (Χορτοπιτιιά)

Λαογραφικό πλαίσιο: Τον Φεβρουάριο, μετά τις πρώτες μεγάλες βροχές, οι αγροί της Κύπρου γεμίζουν με άγρια χόρτα. Οι γυναίκες έβγαιναν με το μαχαίρι και το καλάθι για να μαζέψουν λάπατα, μολόχες και αγρέλια. Η χορτόπιτα ήταν το αγαπημένο σνακ των αγροτών στο χωράφι, καθώς τους έδινε δύναμη για τις σκληρές εργασίες του κλαδέματος και του οργώματος. Συμβολίζει την αρμονία του ανθρώπου με την κυπριακή φύση.

Σκάνναρε δίπλα για να βρεις την συνταγή

Κυψέλη Υπόσχεσης

Η Κυψέλη της Υπόσχεσης της Τάξης

Ο Κιού σάς λέει:

«Είστε έτοιμοι για μια αποστολή που θα βοηθήσει το νησί μας; Ο Φεβρουάριος είναι ο μήνας που οι μέλισσες στην Κύπρο αρχίζουν να ξυπνούν και να ψάχνουν τροφή στις ανθισμένες αμυγδαλιές. Πάμε να φτιάξουμε κάτι μαγικό για αυτές».

Αποστολή: «Η Κυψέλη της Υπόσχεσης»

Τι θα χρειαστείτε:

- Ένα μεγάλο χαρτόνι (κίτρινο ή πορτοκαλί) – αυτό θα είναι το σπίτι της κυψέλης μας.
- Χάρτινα εξάγωνα (σαν μικρά κουτάκια).
- Μαρκαδόρους και χρώματα.
- Κόλλα για να ενώσουμε τις δυνάμεις μας!

Τα Βήματα της Αποστολής σας:

Μάθε το Μυστικό της Μέλισσας: Ξέρατε ότι οι μέλισσες είναι οι καλύτεροι μηχανικοί του κόσμου; Φτιάχνουν το σπίτι τους με εξάγωνα γιατί έτσι δεν χάνουν ούτε χιλιοστό χώρου και αποθηκεύουν το περισσότερο μέλι! Στην Κύπρο έχουμε τη δική μας, ξεχωριστή μέλισσα που αντέχει πολύ τη ζέστη. Πάμε να την προστατέψουμε!

- Γίνε «Μέλισσα-Εργάτρια»: Πάρε ένα χάρτινο εξάγωνο. Αυτό είναι το δικό σου «κελί» στην κυψέλη.
- Γράψε την Υπόσχεσή σου: Σκέψου μια μικρή πράξη που μπορείς να κάνεις για τη φύση της Κύπρου. Γράψε την πάνω στο εξάγωνο.
 - Ιδέες: «Θα φυτέψω θυμάρι στη γλάστρα μου», «Θα αφήνω ένα μπολάκι νερό στον κήπο», «Δεν θα κόβω τις μαργαρίτες για να βρίσκουν γύρη οι μέλισσες».
- Χτίσε την Κυψέλη: Κόλλησε το εξάγωνό σου δίπλα στα εξάγωνα των συμμαθητών σου. Δες πώς ενώνονται οι υποσχέσεις μας! Όπως οι μέλισσες συνεργάζονται για να ζήσει η βασίλισσα, έτσι κι εμείς συνεργαζόμαστε για να ζήσει το περιβάλλον μας.

Το Μήνυμα του Κιού

«Μικροί Φύλακες, κοιτάξτε την κυψέλη σας! Κάθε κελί είναι γεμάτο γλυκές υποσχέσεις. Όπως η μέλισσα πετάει από λουλούδι σε λουλούδι για να ομορφύνει τον κόσμο, έτσι κι εσείς, με αυτές τις υποσχέσεις, γίνεστε οι ήρωες της Κύπρου μας!»

Ημερολόγιο Φύσης

Ημερολόγιο Φύσης – Φεβρουάριος

Ο Σπόρος που άνθισε στον Χειμώνα

Όνομα: _____

Ημερομηνία: _____

Τοποθεσία: _____

 Καιρός

 Ήλιος Λίγα σύννεφα Συννεφιά Κρύο Βροχή

Θερμοκρασία: _____ °C

 Τι παρατήρησα;

- 3 φυτά που άνθισαν ή μύρισα (π.χ. αμυγδαλιά, δεντρολίβανο):
- 2 ζώα ή έντομα που είδα ή άκουσα (π.χ. πουλιά, μέλισσες):
- 1 μυστικό του δάσους (π.χ. πέταγμα πεταλούδας, βρύα σε βράχο):

Σκίτσο

Ζωγράφισε την πρώτη αμυγδαλιά που άνθισε ή ένα μελίτσι που μαζεύει γύρη.

Τι άκουσα; (π.χ. τραγούδι πουλιών, βουητό μελισσών, αέρας στα κλαδιά)

Τι μύρισα; (π.χ. άρωμα θυμαριού, υγρό χώμα, καπνός από τζάκι)

Μικρή Σκέψη

«Αν η αμυγδαλιά μπορούσε να μιλήσει, θα μου έλεγε...»

Βεβαιώσου ό,τι:

- Σεβάστηκες τη φύση
- Δεν χάλασες τα άνθη
- Έδωσες χώρο στα ζώα και στις μέλισσες

Αναστοχασμός

★ Αναστοχασμός

- Τι έμαθα από τη φύση αυτόν τον μήνα;
- Πώς με ενέπνευσε η αμυγδαλιά και η αντοχή της στο κρύο;
- Τι θα έλεγα σε έναν φίλο για τη δουλειά των μελισσών;

★ Σύνδεση

- Αν ήμουν μέλισσα, τι θα ήθελα να προστατεύουν οι άνθρωποι για μένα;
- Ποιο φυτό μου έδωσε χαρά αυτόν τον μήνα;
- Πώς συνδέω τα αποκριάτικα παιχνίδια με τη χαρά της φύσης;

★ Δράση

- Ποιο μικρό βήμα θα κάνω για να μην σπαταλώ νερό;
- Πώς μπορώ να φροντίσω ένα φυτό με έξυπνο τρόπο (π.χ. ποτίζοντας με σταγόνα);
- Τι υπόσχομαι στον εαυτό μου μέχρι τον Μάρτιο;

Συμβουλή Μήνα

Φρόντισε τη γη όπως φροντίζεις τον
εαυτό σου.
Από αυτήν ζεις σήμερα
και από αυτήν θα ζήσουν οι
μελλοντικές γενιές.

Διάλεξε ένα άνθος και φαντάσου ότι είναι η δική σου
υπόσχεση για τον κόσμο.
Μπορεί να είναι μικρή – να φροντίσεις ένα φυτό, να
σβήνεις τη βρύση όταν δεν τη χρειάζεσαι, να πεις μια
καλή κουβέντα σε έναν φίλο.
Ό,τι κι αν είναι, είναι το δικό σου άνθος. Και κάθε φορά
που το θυμάσαι, να ξέρεις ότι η άνοιξη μεγαλώνει μέσα
σου.

Σπόρος Υπόσχεσης Μήνα

Μικρέ/ή μου Φύλακα, αυτός ο μήνας μάς δίδαξε την αξία της υπομονής. Μπορεί να μην βλέπεις ακόμα άνθη, αλλά μέσα στη γη οι ρίζες μεγαλώνουν σιωπηλά. Έτσι και τα όνειρά σου: θέλουν χρόνο, φροντίδα και εμπιστοσύνη για να ανθίσουν.

Κλείσε τα μάτια και διάλεξε μια υπόσχεση υπομονής:

- Θα περιμένω με αγάπη το φυτό μου να ανθίσει.
- Θα δίνω χρόνο στους φίλους και την οικογένειά μου.
- Θα αφήνω τα όνειρά μου να μεγαλώνουν χωρίς βιασύνη.

Ο Φλεβάρης είναι μικρός, αλλά σοφός. Κράτησε τον σπόρο της υπομονής μέσα σου· την άνοιξη θα δεις τους καρπούς του. ✨

Υπόσχομαι να :

A graphic of a spiral-bound notebook with a light blue cover and a white page. The spiral binding is pink and located at the top. The page is framed by a thick blue border.

Σχέδιο του μήνα!

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Σημειώσεις

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

- <https://kykpee.org/quercusalnifolia-poech/>
- [https://www.moa.gov.cy/moa/fd/fd.nsf/7DBA831578C5A6DCC22581070041826F/\\$file/ATTPA4AM.pdf](https://www.moa.gov.cy/moa/fd/fd.nsf/7DBA831578C5A6DCC22581070041826F/$file/ATTPA4AM.pdf)
- <file:///C:/Users/User/OneDrive%20-%20SOTERIS%20SHAELOS%20PLANTS%20&%20FLOWERS%20LTD/Uploads/Soteris%20Shaleos%20Plants%20and%20Flowers%20Ltd/MARKETING%20DEPARTMEN T/kids/%CE%A4%CE%BF%20%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%94%CE%B1%CF%83%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CE%A0%CE%AC% CF%81%CE%BA%CE%BF%20%CE%9C%CE%B1%CF%87%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%AC.pdf>
- <https://www.cyprusalive.com/el/cistus-creticus>
- <https://kykpee.org/cistus-creticus/>
- <https://www.polignosi.com/cgibin/hweb?-A=8767&-V=limmata>
- https://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/MeliMelissokomia/plirofories_gia_melissokomia.pdf
- <https://geaolympou.gr/pos-oi-melisses-kanoun-to-meli/>
- <https://wikifarmer.com/library/el/article/%CF%84%CE%B9-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%8D-%CF%85%CF%80%CE%AC%CF%81%CF%87%CE%BF%CF%85%CE%BD-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%AC>
- Adriane Alexandre Machado De-Melo, Ligia Bicudo de Almeida-Muradian, María Teresa Sancho & Ana Pascual-Maté (2018) Composition and properties of Apis mellifera honey: A review, *Journal of Apicultural Research*, 57:1, 5-37, DOI: 10.1080/00218839.2017.1338444
- Eleftherios Alissandrakis, Petros A. Tarantilis, Paschalis C. Harizanis, and Moschos Polissiou, *Journal of Agricultural and Food Chemistry* 2007 55 (20), 8152-8157, DOI: 10.1021/jf071442y
- Koning, Ross E. “Honeybee Biology”. *Plant Physiology Website*. 1994. http://koning.ecsu.ctstateu.edu/plants_human/bees/bees.html
- Mărgăoan, R., Topal, E., Balkanska, R., Yücel, B., Oravec, T., Cornea-Cipcigan, M., & Vodnar, D. C. (2021). Monofloral Honeys as a Potential Source of Natural Antioxidants, Minerals and Medicine. *Antioxidants*, 10(7), 1023. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/antiox10071023>
- Manikis, I., & Thrasyvoulou, A. (1998). Η ποιότητα του ελληνικού μελιού [The quality of Greek honey]. *Melissokomiki Epitheorisi*, 12(7-8), 339-345 (in Greek).
- Testa R, Ascianto A, Schifani G, Schimmenti E, Migliore G. Quality Determinants and Effect of Therapeutic Properties in Honey Consumption. An Exploratory Study on Italian Consumers. *Agriculture*. 2019; 9(8):174. <https://doi.org/10.3390/agriculture9080174>
- Rybak-Chmielewska, H., & Tomasiak, P. (2003). *Honey*. Tomasiak, P. Chemical and functional properties of food saccharides. Boca Raton: CRC, 73-80.